UVOD

U sklopu projekta „Reciklirajmo zajedno“ Udruga DEŠA Dubrovnik na društvenoj mreži FB osmislila je i provela anketu o primarnoj selekciji otpada u Gradu Dubrovniku. Projekt „Reciklirajmo zajedno“ financira grad Dubrovnik UO za urbanizam, prostorno planiranje i zaštitu okoliša, a provodi udruga DEŠA- Dubrovnik. Temeljni cilj ankete je ispitati percepciju naših sugrađana o otpadu odnosno ispitati osobne navike o odvojenom prikupljanju otpada.

Istraživanje je imalo za cilj doći do aktualnih saznanja o percepciji odvojenog prikupljanja otpada, koliko su građani Grada Dubrovnika osviješteni o otpadu i okolišu, na koji način pridonose očuvanju okoliša, te mišljenja građana, ideje i sugestije kako bi se situacija u gradu Dubrovniku mogla unaprijedit, a rezultati istraživanja te statistička obrada podataka prikazani su u radu. Rezultati su prikupljeni grupnim anketiranjem. Anketa se sastojala od 13 pitanja. Dijelila se isključivo putem društvene mreže Facebook i to od 18. Ožujka do 31. Ožujka 2019. Ciljana skupina bili su građani Dubrovnika, te smo kroz dva tjedna trajanja anketirali 928 ispitanika s područja Grada Dubrovnika. Točnije dobili smo odgovore 977 ispitanika, međutim samo njih 928 bili su sa područja Grada Dubrovnika. Statističke metode korištene pri obradi podataka su deskriptivna statistika kao i metoda analitičke statistike. U obradi su primijenjene metode univarijatne (postoci). Kroz anketu se mogu saznati važni podaci koji će nam biti od koristi za unapriđenje sustava gospodarenja otpadom u Dubrovniku. Anketa nije sadržavala točne i netočne odgovore, već samo vlastito mišljenje ispitanih osoba.

1. Opća pitanja

S obzirom kako se anketa provodila na području grada Dubrovnika, mjesto boravišta kao parametar koristili smo kako bi se osigurali da su anketirani upravo s područja grada Dubrovnika, osim tog parametra odlučili smo se i za još tri parametra: dob, spol i stanovanje.

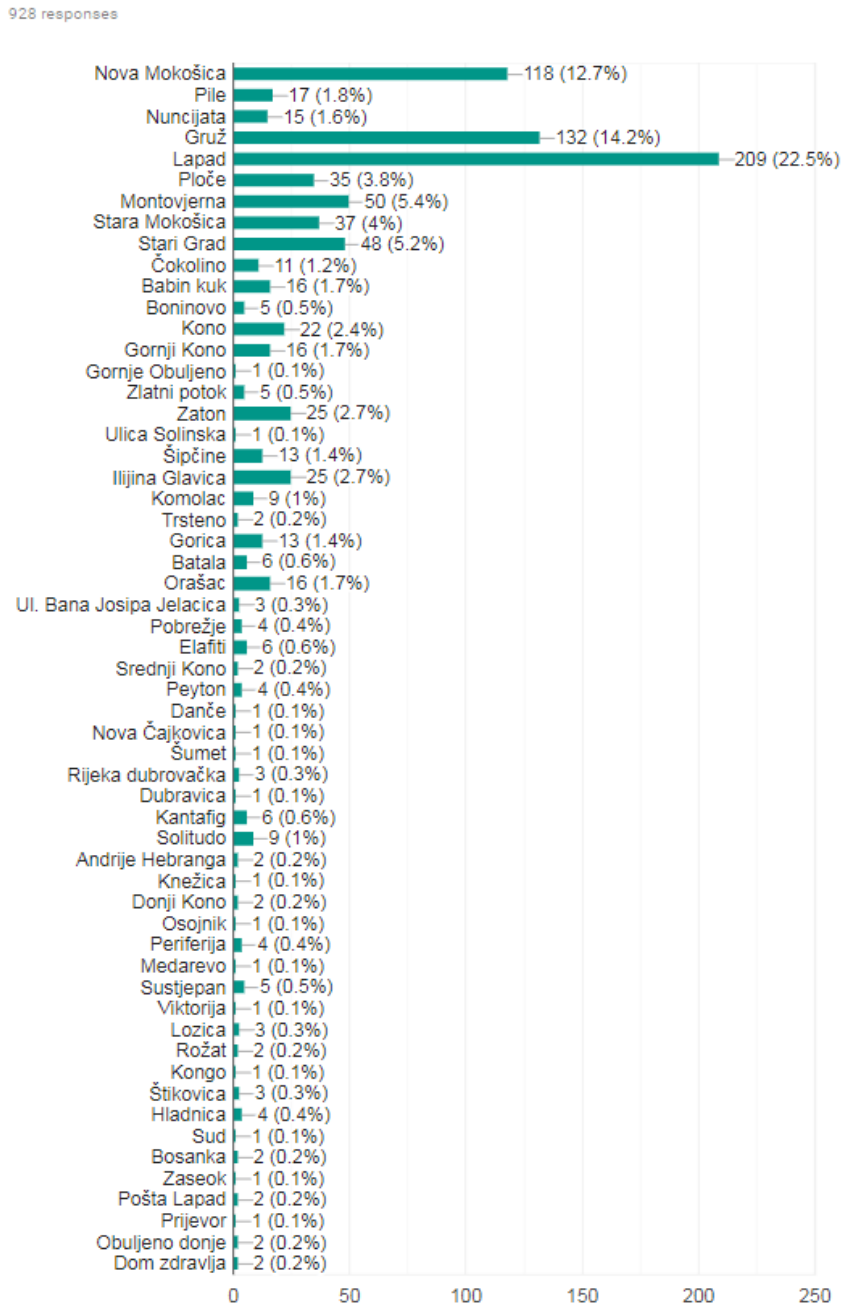

slika 1. Grafički prikaz *Mjesto boravišta*

Kako je već spomenuto u uvodu, ciljana grupa ispitanih bili su građani s područja Grada Dubrovnika . Od 928 ispitanika najveći broj ispitanih bilo je između 25 i 35 godina, dok je najmanji broj ispitanih osoba bio između 15 i 18, te više od 65 godina.

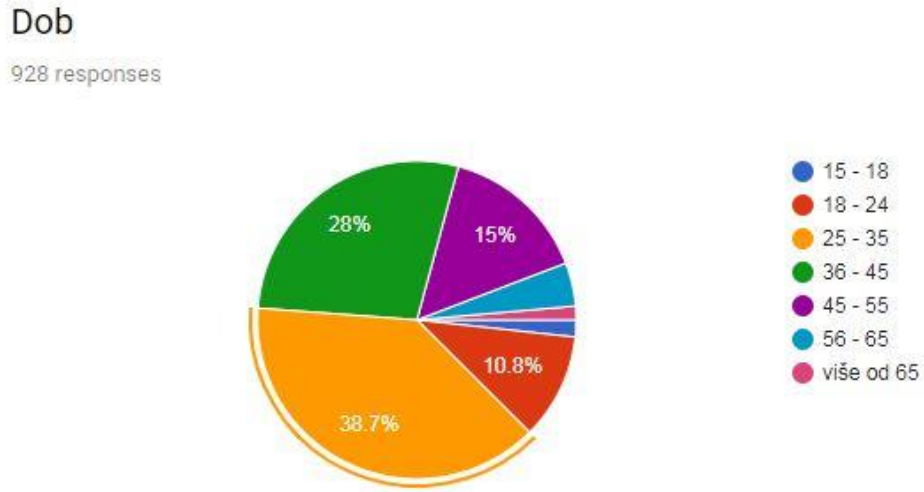

Slika 2. Grafički prikaz parametra dob

Drugo opće pitanje bilo je spol ispitane osobe. Broj ispitanih osoba muškog spola iznosi 261(odnosno 28,1%), dok broj ispitanih osoba ženskog spola iznosi 667(odnosno 71,9 %).

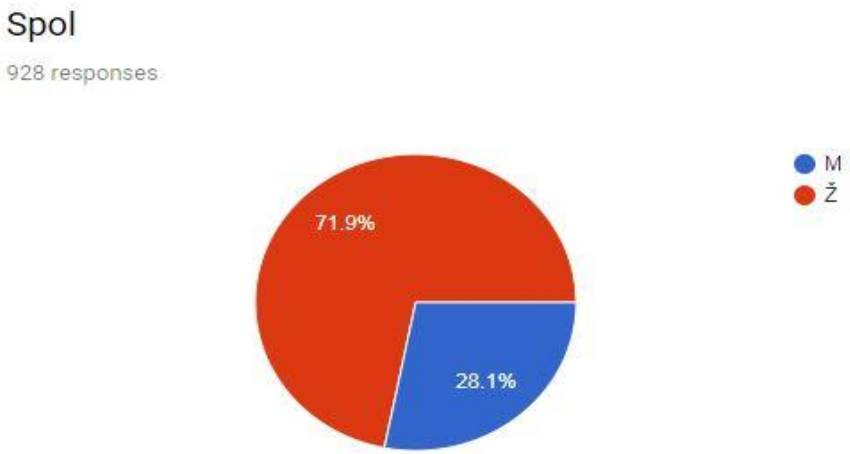

Slika 3. Grafički prikaz parametra spol

Što se tiče paramtera stanovanja, od 982 pristigla odgovora, 375 osoba (40,4%)izjasnilo se da žive u kući dok njih 558 (60,1%) u stanu.

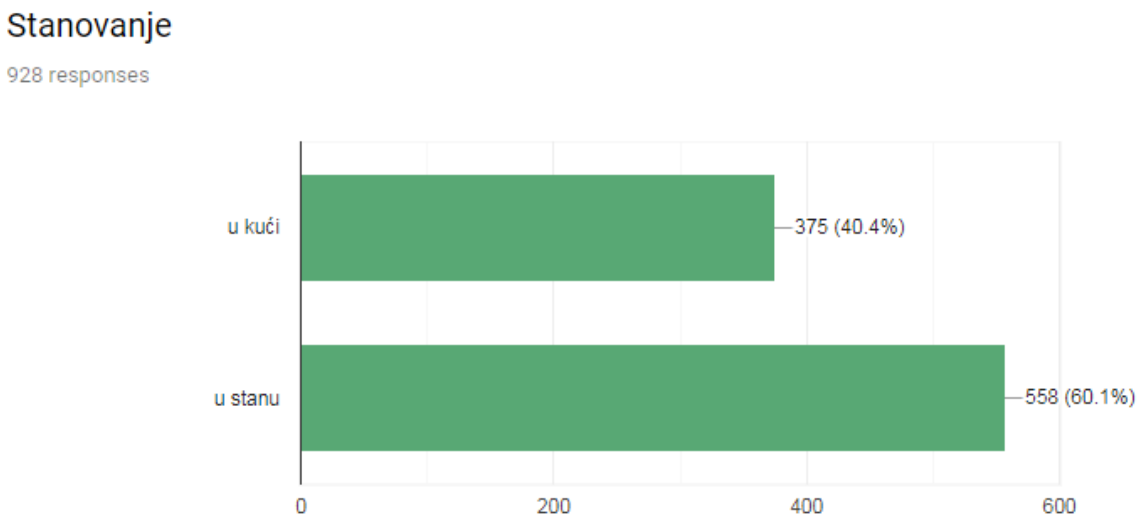

Slika 4. grafički prikaz parametra stanovanje

2. Rezultati pitanja u anketi

2.1. Otpad je isto što i smeće?

Na prvo i osnovno pitanje 690 ispitanika (74,4%) odgovorilo je da otpad nije isto što i smeće, njih 85 (9,2%) ne zna razliku između otpada i smeća, dok 153 ispitanika (16,5%) smatra da je otpad isto što i smeće.

Sukladno *Zakonu o održivom gospodarenju otpadom* **otpad** je svaka tvar ili predmet koji posjednik odbacuje, namjerava ili mora odbaciti. Otpadom se smatra i svaki predmet i tvar čije su sakupljanje, prijevoz i obrada nužni u svrhu zaštite javnog interesa. Drugim riječima, otpad su tvari i predmeti koje planiramo odbaciti jer nam više ne trebaju, ali se mogu ponovno iskoristiti ili reciklirati. Suprotno tome smeće je otpad s kojim se neprimjereno ili pogrešno rukuje. Miješanjem različitih vrsta otpada nastaje smeće koje je vrlo teško i samo djelomično moguće reciklirati uz visoke troškove. **Ono** najčešće odlazi na odlagališta, a često završava i na divljim deponijama u prirodi. Inače, smeće kao termin se više ne upotrebljava, jer označava nešto bezvrijedno, dok to ne možemo reći za otpad.

Zbog toga **otpad nije isto što i smeće**. Odnosno otpad, ukoliko se ne iskoristi je beskoristan, pa čak i štetan, te on kao takav zahtjeva stalan nadzor i kotrolu, zauzima prostor i sl. Čovjek je jedino biće na svijetu koje stvara otpad. Jedna osoba dnevno proizvede do 1,20 kg komunalnog otpada, a godišnje u Hrvatskoj se odloži 3 157 963 tona komunalnog otpada. Odlagalište otpada Grabovica nalazi se 25 km sjeveroistočno od Dubrovnika u uvali između dva brdašca i službeno je odlagalište Grada Dubrovnika te okolnih općina Župa dubrovačka, Dubrovačko primorje i Konavle. Također, na odlagalištu se odlaže i miješani komunalni otpad nastao u Općini Mljet i to na način da tvrtka Komunalno Mljet d.o.o. vlastitim vozilima dovozi isti na odlaganje. Do sada je na odlagalište Grabovica odloženo oko 260 000 tona otpada, dok se godišnje odloži do 28 000 t miješanog komunalnog otpada. S obzirom na rezultate temeljnog pitanja o otpadu, rezultati i nisu toliko loši, ipak možda bismo se trebali zapitati jesmo li dovoljno educirani? Edukacija je nešto što je stalno potrebno, posebno vezano za otpad, jer uvijek nastaju nove sastavnice otpada koje treba moći/znati iskoristiti.

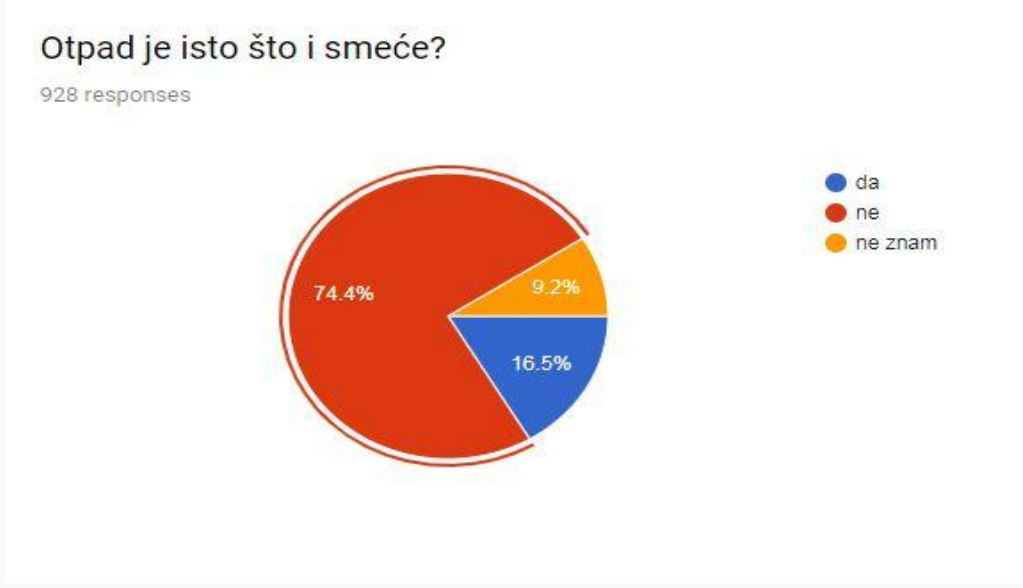

Slika 5. Grafički prikaz *otpad je isto što i smeće*

2.2. Koji se od ponuđenih predmeta mogu reciklirati?

Riječ recikliranje je nastala iz riječi: **RE** + **CYCLE** = **PONOVNO KRUŽENJE**. To je postupak sakupljanja odbačenih proizvoda, razvrstavanje i njihovo pretvaranje u nove materijale za izradu novih proizvoda slične ili iste namjene. U recikliranje spada sve što se može ponovno iskoristiti, a da se ne baci.
Koje se od ponuđeni predmeta mogu reciklirati? **Svaki od ponuđenih**! Za recikliranje određeni predmeta zadužene su razne tvrtke diljem svijeta i Hrvatske (primjerice:Tehnomobil , C.I.O.S. d.o.o. tvrtka za reciklažu metalnih proizvoda, između ostaloga i automobila, C.I.A.K. d.o.o. za obavljanje djelatnosti gospodarenja opasnim i neopasnim otpadom, itd.).
Kroz ovo pitanje došli smo do spoznaje kako jako mali broj ljudi zna da se boje i lakovi mogu i moraju reciklirati tek 12,5 % (116) dok je 17,2% (160) ispitanika znalo da se lijekovi mogu reciklirati, uz napomenu da se samo neke tablete mogu reciklirati, ali vrlo uvjetno, jer su kod proizvodnje lijekova visoki standardi, tako da se niti jedna farmaceutska tvrtka to ne bi usudila. Teoretski je moguće, ali je ekonomski neisplativo. U Hrvatskoj postoji tvrtka REMONDIS Medison d.o.o. koja je zadužena za zbrinjavanje takve vrste otpada. Lijekove i tablete preostale nakon liječenja ili nakon isteka roka preporučljivo je odnijeti u ljekarne kako bi se spriječilo da takva vrsta otpada završi na odlagalištima otpada i gore – u prirodi! Za prirodu su katastrofalnije hidrosolubilne tablete (tablete topive u vodima), koje svojom razgradnjom tijekom oborina onečišćuju okoliš.

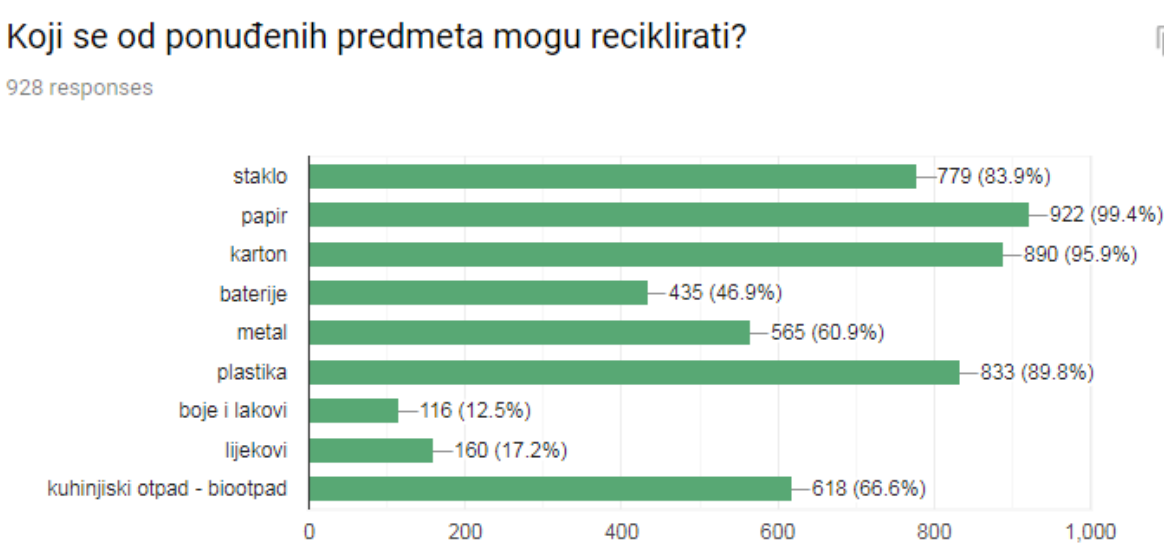

Slika 6. grafički prikaz *koji se od ponuđenih predmeta mogu reciklirati*

2.3. Jeste li ikada odlagali razvrstani otpad u predviđene spremnike?

294 osoba (31,7%) svakodnevno odlaže pravilno otpad, njih 102 (11%) odvajaju otpad i odlažu u reciklažna dvorišta, dok 339 osoba (36,5%) ponekad odlažu otpad u za to predviđene spremnike, odnosno kada se sjete. Nepravilno odlaganje otpada, smatramo nedostatkom edukacije i informiranosti o posljedicama takvog odlaganja.

Čak 243 ispitanika (26,2%) ne odlaže otpad na takav način jer nema gdje, dok 36 osoba (3,9%) nikada nije tako odlagao/la otpad iako znaju gdje se nalaze spremnici.

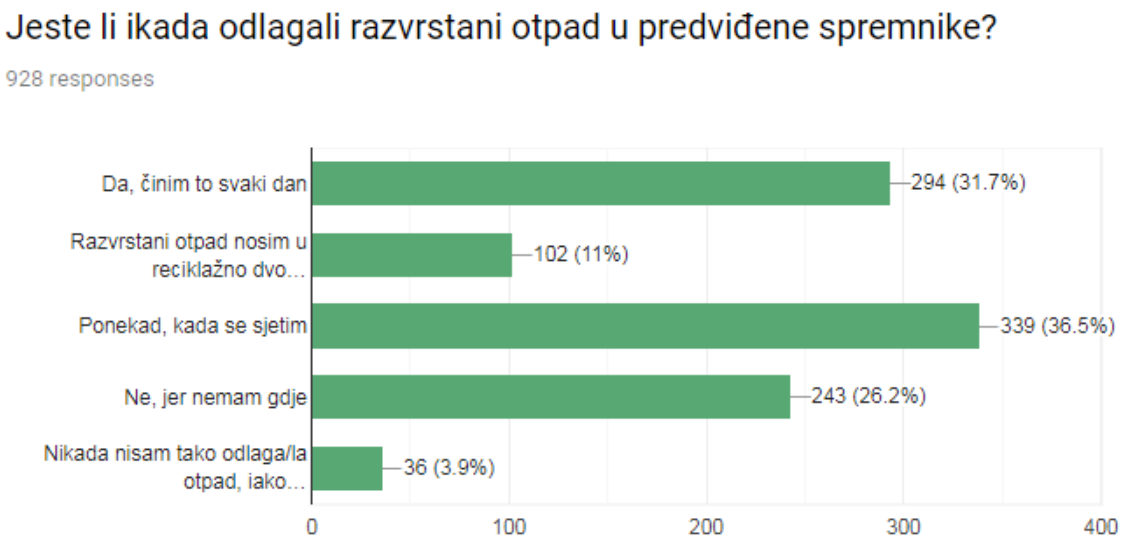

Slika 7. Grafički prikaz jeste li ikada odlagali razvrstani otpad u predviđene spremnike

2.4. Ako razvrstavate otpad, zašto to radite?

Na ovo pitanje dobili smo 538 odgovora, ponuđena je slobodna opcija odgovora gdje su ispitanici trebali sami navesti razlog ukoliko ga imaju. Većina je odgovorila kako razvrstavaju otpad zbog očuvanja okoliša i prirode, jer imaju razvijenu ekološku svijest i ne žele bacati sirovine koje se mogu ponovno iskoristiti ili najednostavnije jer im je to moralna dužnost, naučili su tako i prešlo im u naviku. Iz ponuđenih odgovora možemo zaključiti kada je riječ o motivu za sudjelovanje u recikliranju, pojedinci koji su svjesniji važnosti i potrebe recikliranja, češće participiraju u recikliranju.

- *Na taj način čuvamo okoliš i štedimo resurse*
- *Zbog odgovornosti prema okolišu, drugim ljudima itd.*
- *zbog zdravog razuma*
- *Za naš bolji i zdravji život.*
- *Zbog utjecaja na okoliš.*
- *jer želim vjerovati da to ima smisla, da se ono što je moguće reciklira, i ne mogu se nakon više od desetljeća takvog ponašanja natjerati trpati sve u isti koš*
- *trebamo reciklirati sto vise resursa*
- *Zbog svijesti o okolišu*
- *Razvrstavam otpad jer je najmanje što mogu učiniti za prirodu a i ljude*
- *Iz sebicnih razloga,da sutra bude manje plastike u ribi, soli... odnosno u meni*
- *Jer mislim da je to moja obveza i da jedino svojim primjerom mogu educirati svoju djecu.*
- *S nadom da će pridonijeti uštedi i očuvanju okoliša i smanjenju zagađenja otpadom*
- *Da sacuvam planetu za slijedeće generacije*
- *radi smanjenja onečišćenja okolisa*
- *Ako je moguće da malo sačuvamo ovaj Grad i planetu!*
- *Moja obitelj i ja smo otkačeni*
- *Svjesno razmisljanje o ocuvanju planete i prihvacanje trenutnog podstanarstva na istoj*
- *Tako sam naucila, mislim da pomazem okolisu i smatram to potrebnim.*
- *Jer to omogucuje reciklazu i ponovno koristenje tog otpada, u suprotnome bi zavrsilo na deponiju i resursi bi bili potraceni tj baceni.*

No, zanimljivi su i odgovori u kojima se vidi kako iako razvrstavaju, sumnjaju da se razvrstani otpad reciklira te sve odlazi istim kamionom na odlagalište Grabovica, npr. :

- *Pravim samo kompost jer ga koristim za vrt! A drugo ne razvrstavam jer što bi se zafrkavala kad sve ionako ide na grabovicu*;
- *Iako znam da cistoca prikupljeni otpad ne cuva razvrstanim, zelim da ta navika i svijest bude razvijena u mojoj obitelji*
- *Zbog nade da će se reciklirati, ali nažalost u nas sve završi skupa na Grabovici*;
- *Radi svih očitih razloga zbog kojih se to radi: svijest o okolišu, doprinos recikliranju, bioodrživost, ekologija, etc. + snažni motivator i izgradnja svijesti dogodila se tek pri selidbi izvan Hrvatske u državu u kojoj je recikliranje i razvrstavanje otpada normalna, svakodnevna i očekivana pojava, uhodan princip i snažno u mindsetu ljudi. U Hrvatskoj se ne mogu oteti pomisli da je možda besmisleno, jer nisam sigurna ni upućena da se s razvrstanim otpadom postupa 100% onako kako je namijenjeno (tj da je razvrstavanje otpada na efikasnoj razini)*

2.5. Koje od ovih predmeta odvojeno prikupljate u svome kućanstvu?

Pitanje „Koje od ovih predmeta odvojeno prikupljate u svome kućanstvu“ bilo je koncipirano tako da su ispitanici mogli zaokružiti više odgovora i ponudit svoje. Svi anketirani odgovorili su na pitanje, njih ukupno 928. Od toga njih 151 (16,3%) odgovorilo je kako ne odvajaju ništa od navedenog. Najviše ljudi u Dubrovniku odvaja plastiku i to njih 637 (68,6%), odmah nakon po postotku najviše odlažu papir, njih 517, 481 ispitanik odvaja staklo, vrlo visok broj ispitanika, čak njih 253, odvaja biootpad, tj. kompost. Metal odvaja tek 154 (16,6%) ispitanika, što je jako čudno jer metal predstavlja sirovinu koja se može kao i staklo, više puta reciklirati, dok njih 39 (4,2%) naveli su drugi otpad koji odvajaju (tekstil, baterije i lijekovi).

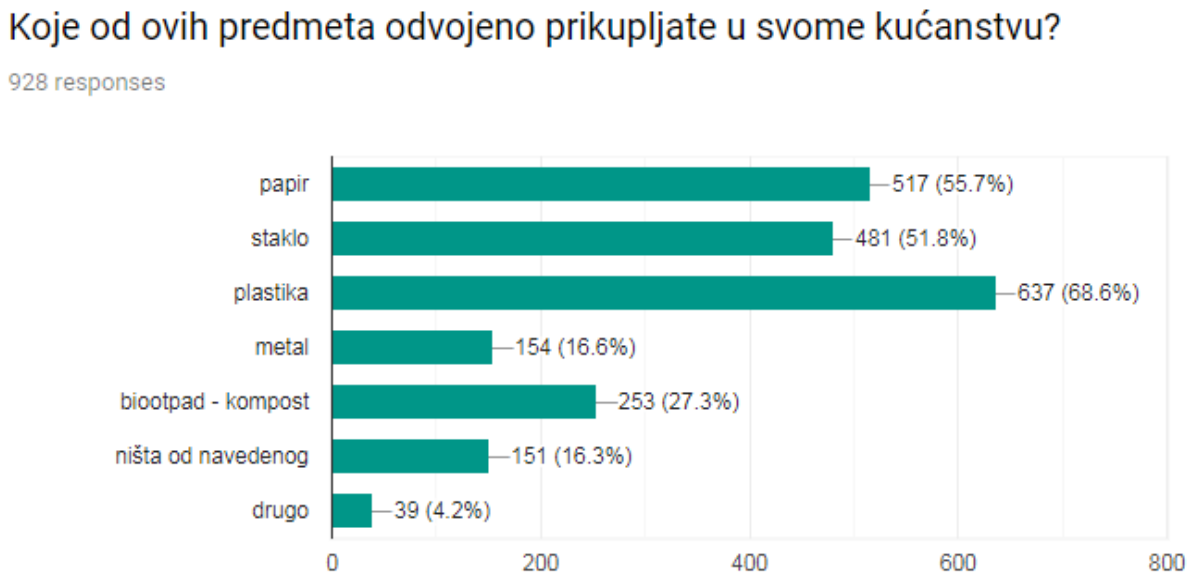

Slika 8. Grafički prikaz koje od ovih predmeta odvajate u svome kućanstvu?

2.6. Ukoliko niste odlagali razvrstani otpad ili rijetko to činite, razlog je:

Na ovom pitanju ispitanici su mogli zaokružiti više odgovora, ali i ponuditi svoje odgovore. Ukupno je odgovorilo 515 osoba, od toga **307 osoba (59,6%)** je uvjereno kako je *svejedno gdje odlažemo jer sve ionako završi na Grabovici.*

Njih 119 (23,1%) ne znaju gdje se nalaze spremnici, njih 31 (6%) nikad nisu osjetili potrebu za recikliranjem, dok njih 34 (6,6 %) ne čine to jer drugi to ne čine.

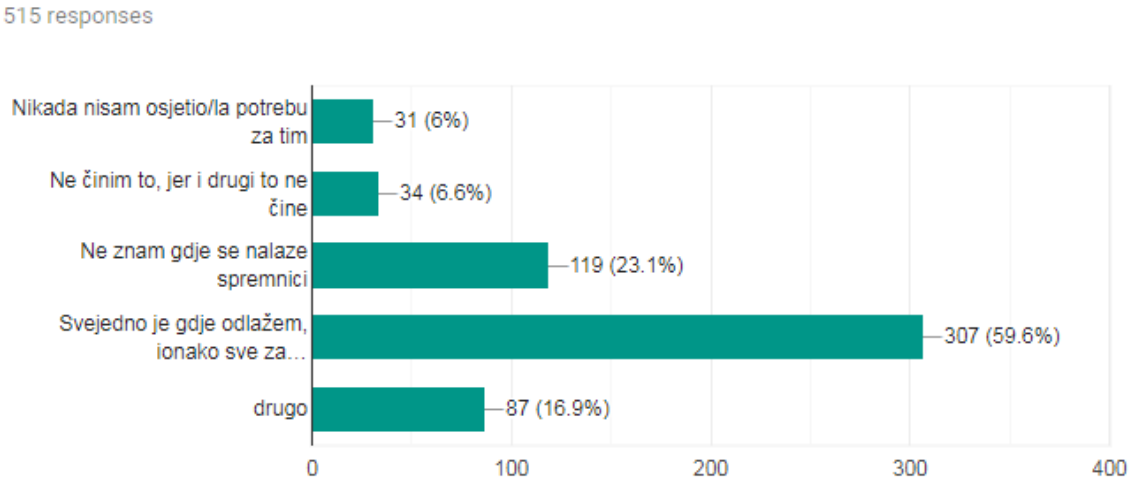

Slika 9. Grafički prikaz odgovora *Ukoliko niste nikad odlagali razvrstani otpad ili rijetko to činite, razlog je*

Zanimljivi su bili i drugi odgovori, točnije 87 odgovora u slobodnoj formi , ovdje ćemo navesti samo najzanimljivije:

- *U jezgri nigdje nemaju kontejneri za razdvajanje, na Pločama imaju neki ali mi se ne da vući skroz do tamo smeće.*
- *U mojoj blizini ne postoje kante za odvojeno prikupljanje otpada*
- *Nekada odlažem kada imam priliku ali mislim da se na većoj razini sve opet miješa i baca na isto mjesto*
- *Nedostatak volje i prostora u kuci*
- *prije nije bilo javne svijesti o tom problemu, danas mogućnosti*
- *jer su npr. kontejneri za plastiku zatvoreni katancem pa se u njih može ubacivati samo plastične boce, a ja imam najviše raznovrsne plastične ambalaže*
- *počinje se s početka a ne sa kraja. Treba postavit kontejnere, urediti odvojena sabirna mjesta i odvoziti i zbtinjavati odvojeno. Kada to bude STVARNO TAKO , a ne samo na papiru, fiktivno, onda će se i otpad zbrinajvat kako bi trebao, odvajanjem. Ovako ovo ništa nema smisla. Niti ova anketa nema smisla nikakvoga.*

2.9. Koliko ima reciklažnih dvorišta na području grada Dubrovnika i gdje se nalaze?

Iz dobivenih odgovora (927 odgovora) uvidjeli smo kako veliki broj ispitanika ne zna gdje se nalaze , ni koliko ima reciklažnih dvorišta u Dubrovniku, pa čak ni koja je njihova funkcija. Iz njihovih odgovora možemo iščitati kako smatraju da su lokacije sa različitim spremnicima (**zeleni otoci**[1]) isto što i reciklažna dvorišta, a njih čak 412 (44,4%) izjasnilo se da ne zna ni koliko ima reciklažnih dvorišta niti gdje se nalaze.

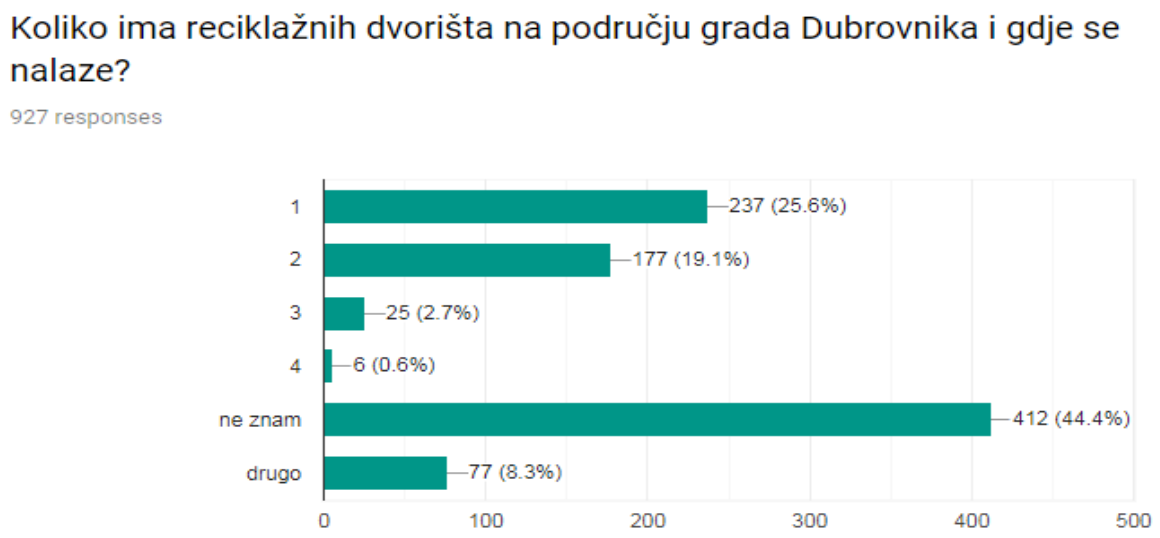

Slika10. Grafički prikaz odgovora koliko ima reciklažnih dvorišta na području grada Dubrovnika i gdje se nalaze

Na području Grada Dubrovnika otvoreno je reciklažno dvorište na adresi Vladimira Nazora 2a (Pod Dubom) i mobilno reciklažno u Mokošici na adresi Vinogradarska 2. Reciklažna dvorišta rade tijekom cijele godine te predstavljaju posebno opremljen prostor namijenjen razvrstavanju i privremenom skladištenju različitih vrsta komunalnog otpada. Reciklažna dvorišta su ograđena, a otpad se skladišti odvojeno po svojstvu, vrsti i agregatnom stanju. Podna površina reciklažnog dvorišta je asfaltirana, nepropusna i otporna na djelovanje uskladištenog otpada. U reciklažnom dvorištu, kojim upravlja tvrtka Čistoća d.o.o. Dubrovnik, prikupljaju se sve vrste otpada. Otpad prikupljen u reciklažnom dvorištu i mobilnom reciklažnom dvorištu predaje se ovlaštenim oporabiteljima. Otvaranjem reciklažnog dvorišta i mobilnog reciklažnog dvorišta Grad Dubrovnik nije u potpunosti ispunio uvjete Zakona o održivom gospodarenju otpadom odnosno obvezu jedinice lokalne samouprave o osiguranju jednog reciklažnog dvorišta ukoliko ima više od 1.500 stanovnika i još po jedno reciklažno dvorište na svakih idućih 25.000 stanovnika na svojem području. Sukladno navedenom te članku 35. ZOGO, Grad Dubrovnik dužan je osigurati još jedno reciklažno dvorište.

[1] Zeleni otoci - lokacije sabirališta otpada. Na području Grada Dubrovnika postoji više od 100 lokacija spremnika za odvojeno skupljanje otpada na javnim površinama. Na pojedinim zelenim otocima u Gradu, nailazimo vrlo često na nepripadajući otpad oko spremnika i u spremnicima, uglavnom se radi o krupnom otpadu ili miješanom komunalnom otpadu iz kojeg nisu odvojeni papir, plastika, staklo ili tekstil, pa apeliramo na pojedine naše sugrađane da to ne rade, a ako se radi o krupnijem razvrstanom otpadu neka ga donesu u reciklažno ili mobilno reciklažno dvorište gdje ga mogu besplatno predati.

2.10. Mišljenje ispitanika o situaciji s gospodarenjem otpadom u Gradu Dubrovniku

Pred kraj ankete, ispitanici su mogli dati svoja vlastita mišljenja, kritike, pohvale i sl. o situaciji s otpadom i okolišem i graGradu Dubrovniku. Iako su mišljenja vrlo različita (njih 928), dio ispitanika vrlo je kritično prema samim građanima, dio ne bira riječi iznoseći svoje nezadovoljstvo sa Čistoćom Dubrovnik d.o.o., dok neki misle kako postoji napredak u smislu gospodarenja otpadom, ali i puno prostora za napredovanje. Ovdje ćemo biti slobodni navesti 50-ak najzanimljivijih.

Činjenica je da ljudi ne odvajaju otpad jer ne vjeruju da ima smisla, kad to čujete od neodgovornih ljudi na odgovornim mjestima, zapitate se ima li stvarno smisla odvajati otpad kad će sve završiti na Grabovici.
Potrebna bolja osviještenost (edukacija i veća odgovornost) građana i provoditelja javnih politka na području Grada Dubrovnika.
Situacija je iznimno loša, Grabovica utječe na rijeku Omblu i naš vodovodni sustav. Pročistač neće utjecati na teške metale u vodi koju pijemo. Lučino razdolje svakako nije opcija za novu lokaciju Centra za gospodarenje otpadom jer će djelovati pogubno na malostonski zaljev. Moramo se povesti za drugačijim primjerima gospodarenja otpadom, poput onih u europskim metropolama gdje sortirnice imaju usred gradova i ljude više educirati recikliranju, jer neke zemlje poput onih skandinavskih uvoze otpad!
Zabrinjavajuće nizak nivo svijesti građana, tone plastike koja se bezrazložno uzima i baca posvuda (a ne dolazi iz Albanije), dok situacija s nepitkom vodovodnom vodom nakon malo veće kiše, povezano s odlagalištem Grabovica, sve govori.
Loše, npr. treba dobro pješačiti na području Gruža, A.Hebranga, poviše gornjeg ulaza u robnu kuću do prvih spremnika.
Recikliram koliko mogu, ali svi bahato koristimo plastiku, pa tako i ja. npr. plava kava ima u svakoj gradskom uredu svoje aparate s plasticnim casama, koncesionari na plazama prodavaju kafu za van i one grozne šalice i plasticne zlice su svuda, opušci su svugdje, smece ispred vrata nitko ne mete, to vrijeme je pasalo. onako opcenito kucni odgoj nam je između -3 i 2.
Sramota. Čak i nacionalna, a kamo li europska. Pijemo Grabovicu. Gradimo neodrživ županijski centar u prometno nemogućoj zemljopisnoj konfiguraciji županije, umjesto manjih reciklažnih jedinica kako potrebe nalažu. Prošla je i 2018, a još nismo uveli odvojeno prikupljanje na kućnom pragu. Još ćemo i plaćat penale EU. Sramota.
situacija je katastrofalna - svako odlagalište bi trebalo imati odvojene kontejnere, ljude bi trebalo poticati na recikliranje, javno opovrgnuti ili potvrditi informaciju da li se sav otpad vozi zajedno na grabovicu ...
Katastrofa kada će riješiti stari grad po svim pitanjima do sada užas a i ostali dijelovi grada jer u Gružu trebam hodati 10 min do kanta za otpad
Mislim da bi Čistoća trebala imati jaču kampanju prema građanima.
Sudeći po gradskim odlagalištima smeća ljudi ne razvrstavaju, što više i krupni i manji i svaki otpad završi u istom kontejneru pa onda i na istom krajnjem odlagalištu. Potrebna je edukacija, a i neke mjere za one koji se ne pridržavaju.
Da svi stanovnici placaju komunalije vjerovatno bi se imalo novaca i za vise spremnika i slicno. U ulici od 10 kuca 3 placaju Cistocu, suludo!
Ima puno prostora za napredak, pogotovo za edukaciju i informiranje javnosti
Nedovoljno inicijative od strane komunalnih poduzeća i Grada da se građani motiviraju na razvrstavanje. To se prvenstveno odnosni na nedostatak adekvatne infrastrukture, ali i na podizanje svijesti o važnosti razvrstavanja.
Relativno loše. Pojavile su se sumnje da razvrstavanje nema svrhe i da sve opet završava na istom mjestu. Bojim se da javnost nije dovoljno razuvjerena od toga. Lokacije za razvrstavanje nisu održavane. Ništa ne obeshrabruje u razvrstavanju kao kada vidim da se u kanti za npr. plastiku nalazi SVEGA. Čemu onda sve? Okolo jadne mace hodaju po razbijenom staklu i pokušavaju naći nešto za jesti... Sve u svemu, nije prizor adekvatan jednoj modernoj europskoj državi

Jako loše. Glavni koji sjede u foteljama brinu se samo hoće li dobiti povišicu na plaću za tekući mjesec. Ravnatelj županijskog centra za gospodarenje otpadom ne dolazi ni na posao redovito....
Većina ljudi smatra da se razvrstani otpad vozi na Grabovicu, što je obeshrabrujuće. Smatram da bi se i po plažama, te predjelima gdje ima više ljudi (Stari grad, Lapad) trebali staviti posebni koševi za plastiku.
Nisam ni siguran jeli se odvojene sirovine (papir, staklo, plastika itd.) Uopće recikliraju, govore ljudi da na kraju opet sve završava "u istom košu" Tako da nisam zadovoljan
Nemam misljenje,vidila sam de isti kamion krca sve kontejnere u jedan spremnik
Gospodarenje otpadom je svakim danom sve gore, rjetki su oni koji razmišljaju o okolišu i budućim generacijama. Većina misli na svoj komod te smatraju da Grad ima novaca za skupljanje otpada, da Čistoća ionako sve zajedno odvozi. Postali smo konzumeristično društvo, lako je kupit novu bocu, teglu, ne razmišlja se o pranju i ponovnoj upotrebi. Na edukacijama sudjeluju građani koji su ionako osviješteni, nema poticaja u naplati skupljanja otpada po količini. Jeftinije je zajedno baciti smeće nego trošiti vodu na pranje. Izostaju kazne.
Moglo bi i bolje i ozbiljnije, treba uložiti u spremnik i edukaciju pučanstva
Dubrovnik apsolutno ne poduzima nista po pitanju motivacije ljudi da razlazu otpad..ne dodjeljuju gradjanima kante niti ih imaju za dati kada ih upitate, ne kaznjavaju one koji otpad ne razlazu, ne ogranicavaju tj.ne naplacuju kolicinu otpada po kucanstvu itd..i najvaznije od svega 25 godina petljaju oko izgradnje centra za gospodarenje otpadom. Otpad je novac a oni se pretpostavljam ne mogu dogovoriti kome ce pripasti. Sramota da u danasnje vrijeme nemamo centar za gosp.otpadom, a ove manje stavri u koordinaciji s gradjanima da i ne spominjem.
Nadam se da razvrstani otpad ne završava na Grabovici s ostalim otpadom. Gospodarenje otpadom bi trebalo biti strateški razrađeno i transparentno prema javnosti. Nužno je sagledati posljedice masovnog turizma i kruzera koji opterećuju grad dodatnim otpadom.
Fokusirana sam na problem u staroj gradskoj jezgri gdje se za odlaganje ujutro u razdoblju od sat-dva pripreme kante.u protivnom ukoliko trebate baciti otpad morate to ciniti na plocama ili na pilama. Takodjer smatram da vrijeme za odlaganje na podrucju cijelog grada nije primjereno potrebama.
Treba povećati razinu edukacije građana. Pristupačnost i brojnost mjesta za recikliranje također treba povećati. Treba biti transparentno gdje taj otpad odlazi na reciklažu što bi potaklo da više ljudi reciklira. Bilo bi izrazito pozitivno biokompostiranje u suradnji s Vrtlarom. Potrebno je jasnije i konkretnije prikazati procese recikliranja od trenutka kada osoba odloži otpad do mjesta gdje se ono reciklira i što se time postiže. Smanjenje komunalnog doprinosa je također mjera koja bi mogla postići pozitivne rezultate.
Jako loše, još ako je istina da sve završi na Grabovici!
Mislim da rijetko ko u Dubrovniku odvaja otpad jer nemaju naviku, mislim da treba vise gradjane upoznati i osvjestiti o prednostima recikliranja otpada za ocuvanje prirode i cijele zemaljske kugle. Mislim da se trebaju postroziti zakoni, a sve ostalo je navika. Ljudi se na sve brzo naviknu, ali treba poceti....prva sam ja ta koju treba pogurati....
Katastrofa... Fali radne snage, fali kanti,Grabovica pretrpana,a onečišćenja su sve veća, jer je sve više nekretnina, stranaca, prometa, kruzera, a samim time i sve višs otpada posvuda, a najviše u moru....
Krenuo je narod razmisljat o tome ali malo znamo o svemu. Poblem Grabovice bi trebalo rijesiti, da to sto odvajamo znamo da odlazi gdje i kako treba
Mislim da je premalo kontejnera za sortiranje otpada, i da se nedovoljno često prazne. Pogotovo kontejnera za metalnu ambalažu, njih sam najmanje primjetila; u blizini mog stanovanja nema niti jedan
Loše, nikako! Pod Dubom se ne može doć do Grge ili do Konzuma, a da se ne dobije poriv za povraćanjem. Sramota Grada Dubrovnika
Kao i sve ostalo katastrofa. Jel to kakva donacija od EU pa ste krenuli sa anketom.
Treba stvoriti dobre uvjete za odlaganje razvrstanog otpada, prvenstveno kontejnere koji su ukopani u zemlju. Svakako poraditi na edukaciji građana.
Prelose i sramotno. Jako malo kontejera za razvrstavanje, rijetko se prazne pa ako doma i odvajas kad ides bacit prekrcani kontejneri budu. Najsvjeziji primjer je kontejner za odjecu i obucu na Viktoriji. Dvaput smo u tjedan dana zvali br. "za praznjenje" da ga dodu ispraznit ali eno jos prekrcan, ne moze se ubacit nista. Najgore su mi glasine da ionako sve sto odvajamo zavrsi na Grabovici. S obzirom na cjelokupnu situaciju s gospodarenjima otpadom u Hr ne bi me cudilo da je ovo gorka istina, a bome i sramota. Mozda je vrijeme da gradske, a i zupanijske vlasti izvade

glave iz tudjih g...ca i krenu radit na pravim problemima ili ce nas smece ugusit.
Smatram da bi bilo lakše ljudima i odvajati kad bi bilo više spremnika i da im se bliže nalaze. Smatram da je u Zagrebu drugačije i lakše jer imaju kontejnere ispred kuća pa ljudima nije problem odvajati. I razumijem da se količina smeća povećava i pogotovo zbog turizma ali nije normalno da se tako povećavaju cijene komunalnog-otpada. U konačnici kada i plaćamo to onda bi to podrazumijevalo da čistoća očisti smeće iz svih ulica, što nije slučaj. Napravio se pomak kod recikliranja plastičnih boca jer ljudi dobivaju barem malo zauzvrat što ih potiče da to rade. Ali opet kad svi znamo da to sve ide opet u isti koš, čemu se onda truditi. Kada bi se recikliranjem smanjili troškovi, cijene i ljudi vidjeli veću svrhu svega toga mislim da bi bili više motivirani i radili bi to. Naša vlada a pogotovo gradonačelnik smatra da će najvećim nametima natjerati ljude da rade stvari ali pravi kontra efekt.
lose organizirano iako se vidi napredak moze biti bolje imamo dobre primjere u RH
Mislim da je jako loše. Predlažem uvođenje obveznog razvrstavanja otpada što podrazumijeva i recikliranje a ne ponovno odvoženje na isto odlagalište otpada. Također predlažem zabranu korištenja najlonskih vrećica kako bi se Dubrovnik počeo razvijati u smjeru ekološki osviještenog grada.
Može više i bolje sa jačom promocijom
Katastrofa! I Omblu smo zagadili, bolnica baca medicinski otpad gore što je van svih zakona, čak nam stiže opasan otpad i iz drugih drzava, a za to gospodin čija je ubiti zemlja prima masne pare u kuverta... Sve se u Dbk zna samo eto što bi jedan pojedinac mogo napraviti... Ja sam čak na sjednici HDZ postavila pitanje zašto se kupuju skupi filteri od 6 milijuna kad je problem sa vodom uzrokovan grabovicom... Samo što mi nisu rekli da zasutim jer su filteri išli na predizborni letak i naravno đe je visok račun svak zaradi.... A da ne pričamo koliko turizam i sami kruzeri ostavljaju smeća.... Sve me to jako uzrujavaju i volila bi konačno nema prava riješenje!
Nisam upoznata sto cine s njim. Neki kazu da se sve opet ozmijesa i nosi na Grabovicu mada ja ne vjerujem u to. Kad ce se vise poceti reciklirati i bio otpad? Voljela bih znati sto se događa s otpadom kad ga se preuzme i tko zarađuje na tome...
Gospodarenje otpada luke Dubrovnik se ne bi trebalo odvijati kako se odvija sada, razvrstavanje otpada odvija se iza zida ceste koja je 1/2 ulaza u grad... S ove strane ulaze sve autobusne linije koje dolaze u Dubrovnik i mislim da im slika ulaska u grad sigurno ne ostaje u pozitivnom sjecanju, s obzirom da se iz autobusa preko zida vidi cijeli plato na kojemu bude tona i tona smeca
Ako Dubrovnik nije u stanju postaviti reciklazni pogon koji DUGOROCNO ima smisla, sramota da bar ne moze kopirati vec postoce solucije reciklaznih centara u svijetu ili europi (npr.Njemacka ili Svicarska)
moglo bi to bolje-uvest financijske olaksice za kucanstva koja to rade
Mislim da se komunalno poduzeće trudi i da će vrijeme pokazati taj trud
Vise edukacije stanovnistva na ovom podrucju i vise videonadzora. Moram spomenuti kao potpuni promasaj "podzemno nadzemne" kontejnere na podrucju Mokosice, koji su ljudima oduzeli puno parking mjesta koja su ovdje od iznimnog znacaja, a isti se mjesecima ne koriste.
Sve se trpa u isti odvozni kamion što je jako tesko objasniti djetetu kojeg učiš da odvaja otpad
Sve vlasti su pričale u vjetar, a realno samo pokušavale produljiti vijek trajanja Grabovice, ŽCGO na Lučinu Razdolju planiraju samo da bi nešto napravili, s tehnologijom koja je zastarijela i od koje se u ekološki osvještenim zemljama već odustalo, ignoriraju studiju iz 2010. kojom ocjedne vode završavaju u Malostonskom zaljevu i napravit će više štete nego koristi. Studija isplativosti, koju skricaju, govori da ćemo plaćati najskuplji odvoz i zbrinjavanje otpada u Hrvatskoj, a pritom ćemo zapravo plaćati zagađenje i uništenje ekosustava Malostonskog zaljeva. Zero waste pristup odbijaju, podcijenjujući vlastite građane, jer bi vrlo brzo svi razdvajali otpad, kad bi se bez fige u špagu pristupilo edukaciji i implementaciji uistinu promišljenog i dobro pripremljenog projekta.
Mislim da su građani, nažalost, nedovoljno informirani, a možda i prelijeni za recikliranje iako bi to trebalo biti prepoznato i prihvaćeno kao najnormalnije i neophodno ponašanje za dobrobit svih nas. I sama mislim da nedovoljno znam o ovoj temi, a imam želju reciklirati i živim u kućanstvu u kojem se nastoji odvajati barem ono osnovno - papir / staklo / plastiku. Međutim, ponekad se čini da nemamo nikakve uvjete za recikliranje i da je stanju u gradu van kontrole po tom pitanju.

2.11. Koje bi mjere trebalo prioritetno poduzeti kako bi se poboljšalo gospodarenje otpadom u našem Gradu?

Na samom kraju ankete, upitali smo ispitanike koje mjere bi prioritetno trebalo poduzeti kako bi se poboljšalo gospodarenje otpadom u našem Gradu. Od njih 928, 754 (81,3%) smatra kako je potrebna edukacija i informiranje javnosti, sljedeća po postotku prioritetna mjera koju su izabrali naši ispitanici i to njih 630 (67,9%) više reciklažnih dvorišta, dok njih 452 (48,7%) smatra kako je potrebno uvesti kazne za one koji se nedgovorno ponašaju s otpadom.

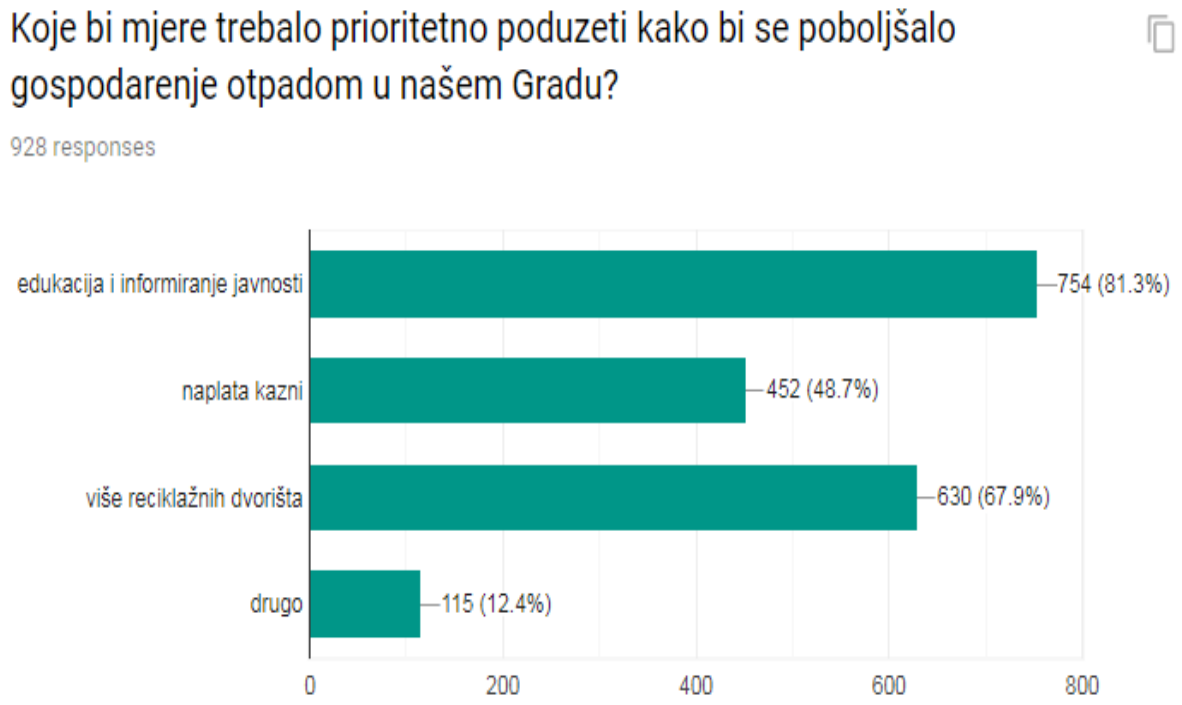

Slika 11. Grafički prikaz odgovora na pitanje *Koje bi mjere trebalo prioritetno poduzeti kako bi se poboljšalo gospodarenje otpadom u našem Gradu.*

Zanimljivi su bili i odgovori koje su nam ispitanici (115) ostavili u slobodnoj formi, no ovdje ćemo navesti samo neke od njih.

- *garancija od odgovorne osobe imenom i prezimenom da razdvojeni otpad ne završi na jednom mjestu*
- *objasniti javno u promo spotovima benefite odvajanja i koja je korist građanima od toga (direktna i indirektna)*
- *Niz promjena i novih ideja bi trebalo primijeniti. Počevši s prvim predloženim odgovorom, edukacija i informiranje ljudi. Naši građani jednostavno nemaju dovoljnu razinu svijesti o potrebi recikliranja niti percipiraju razdvajanje otpada kao nešto jednostavno i svakodnevno. Nadalje, u početnom periodu privikavanja trebalo bi ljudima olakšati razdvajanje otpada, i preuzimanje istoga. Zbog izgleda grada Dubrovnika, i njegovog položaja, trebalo bi uvesti više kontenjera prilagođenih za reciklažu (barem tri osnovna - plastika, papir i biotopad) uz SVAKI već postojeći 'obični'kontenjer. Tako bi ljudima bilo jednako dostupno bacati smeće i razdvajati otpad. U početnom periodu edukaciju ljudi bi trebalo vršiti na raznim nivoima (osnovne i srednje škole te fakulteti, obavezno odvajanje otpada na radnim mjestima, obrazovnim institucijama, etc, prilozi na radiju i televiji koji promoviraju taj pristup,etc)*
- *Prvotno osigurati da taj otpad usitinu završi na reciklazi, a ne da iako ljudi sve odvajaju i uloze neki trud sve završi kao i prije*
- *Bolje održavanje zelenih otoka, bolji nadzor, više zelenih otoka, češći odvoz smeća u ljetnim mjesecima kada je grad prenapućen.*
- *Organiziranje pogona za izradu galanterije od plastike. Naprimjer, izrada klupa, modula ograda z a okućnice, predmeta za dječija igrališta, posuda za sađenje cvijeća, Konstrukcija za otvorene djelove ugostiteljskih objekat, pa čak i kontejnera za odlaganje smeća i kompostera.*
- *Mjesto za vatru gdje bismo sigurno mogli spaliti dokumente i sl.,kompostista u kvartovima*
- *povećat komunalnu naknadu za one koju ne recikliraju (nemaju kante), smanjit onima koji imaju.*
- *Da odvojeni otpad ide na pravo mjesto a ne na grabovicu*
- *Nema smisla kažnjavati. Treba educirati i objasniti razlog zašto je bitno zbrinjavati otpad organizirano*
- *Informirati i o tome koliko se otpada recikliralo jer ljudi ne vjeruju da se to radi u Dubrovniku*
- *Dovesti na celna mjesta Cistoce i komunalnih tvrtki sposobne i kompetentne ljude,a ne politicki podobne !*

Zaključak:

Rezultati su pokazali kako nešto manje od pola ispitanika (42,7%) od ukupnog uzorka razvrstava otpad u vlastitom kućanstvu. Kada je riječ o motivu za sudjelovanje u recikliranju, prema dobivenim odgovorima došli smo do zaključka kako pojedinci koji su svjesniji važnosti i potrebe recikliranja, češće participiraju u recikliranju. Oni koji ne razvrstavaju kao razlog većinom navode nepostojanje infrastrukture za odvojeno prikupljanje otpada u blizini mjesta stanovanja, međutim i jedna i druga skupina navode jedan veći problem, smatraju kako *nema smisla odvajati otpad, jer sve ionako završi na Grabovici*. Ispitanici su u više navrata ukoliko je bila ponuđena opcija slobodna forma odgovora, izražavali nezadovoljstvo tj. iznosili sumnju kako sav razvrstani otpad završava na Grabovici.

Ovo nepovjerenje građanja u postupanju gradske tvrtke Čistoća d.o.o. sa odvojeno prikupljenim otpadom identificirali smo kao najveću prepreku učinkovitijem gospodarenju otpada u Gradu Dubrovniku. Naime, na lokacijama gdje građani svakodnevno odlažu svoj komunalni otpad, nalaze se i spremnici plave, žute i zelene boje (zeleni otoci), namjenjeni odvajanju otpada. Naši sugrađani uvjereni kako sve završava na istom mjestu, ne biraju spremnik za odlaganje svog otpada. Tu praksu nepovjerenja i nekulture bacanja nesortiranog otpada moramo promijeniti. Potrebno je uložiti dodatne napore, informirati ih putem agresivnije medijske kampanje (reklame, letci itd.) te motivirati na odgovorno gospodarenje otpadom, ili ih barem potaknuti ako već ne odvajaju otpad, da ulože dodatni napor te svoj nerazvrstani bace u kontejnere namijenjene mješovitom otpadu.

Učinkovito gospodarenje otpadom je vrlo složen proces. Da bi ono bilo uspješno provedeno nužno je da svi društveni sektori budu osposobljeni i potaknuti na sudjelovanje. Stoga ni ne čudi kako je najviše ispitanika predložilo kao najvažniju prioritetnu mjeru za poboljšanje situacije sa gospodarenjem otpadom u Dubrovniku: **informiranje i educiranje javnosti**. Neodgovoran odnos čovjeka prema okolišu proizlazi iz slabe informiranosti o posljedicama nepravilnog odlaganja i postupanja s otpadom te nedovoljno razvijene ekološke svijesti. Provedbom edukacija i djelovanjem na svijest pojedinca, ali i šire javnosti, rezultira ostvarenjem specifičnih ciljeva gospodarenja otpadom, predstavlja dugoročnu i isplativu investiciju, a u konačnici će smanjiti teret otpada kojeg smo, mi ljudi, nametnuli okolišu.